Specialista v oblasti environmentální výchovy (kód: 16-005-T)

Autorizující orgán: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Skupina oborů: Ekologie a ochrana životního prostředí (kód: 16)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 7

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v základech ekologie, environmentalistiky, udržitelného rozvoje, ekosystémových službách, environmentální etice včetně vhodného didaktického pojetí těchto poznatků	7
Tvorba školního programu EVVO, stanovení cílů, obsahu a účinných prostředků k jeho naplňování ve školní praxi	7
Naplňování role školního koordinátora EVVO a jeho činnosti v oblasti plánování, koordinace a evaluace environmentální výchovy	7
Vyhledávání finančních zdrojů, zajišťování metodické a odborné podpory zaměstnanců školy v oblasti EVVO	7
Zavádění EVVO do výuky a mimoškolních aktivit s důrazem na osvojování žádoucích kompetencí žáků k řešení místních environmentálních problémů	7
Zapojení školy do vzdělávacích projektů a programů EVVO	7
Zajištění spolupráce školy s orgány veřejné správy, s nestátními neziskovými organizacemi a dalšími institucemi působícími v oblasti EVVO	7

Platnost standardu

Standard je platný od: 29.11.2016 do: 20.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v základech ekologie, environmentalistiky, udržitelného rozvoje, ekosystémových službách, environmentální etice včetně vhodného didaktického pojetí těchto poznatků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se v základních ekologických principech fungování ekosystémů a v historii vývoje vztahu člověka k přírodě a krajině	Písemné ověření (test)
b) Vysvětlit nezastupitelnou roli ekosystémových služeb pro udržitelný život a rozvoj lidské společnosti	Písemné ověření (test)
c) Orientovat se v aktuálních problémech životního prostředí obce, regionu, ČR i planety v širších environmentálních, ekonomických a sociálních souvislostech, včetně jejich příčin, důsledků a možností prevence	Písemné ověření (test)
d) Rozlišovat základní směry a zásady environmentální etiky a uvést možnosti její aplikace při řešení konkrétních příkladů	Ústní ověření
e) Vytipovat taková řešení problémů životního prostředí školy, obce a regionu, na jejichž řešení se mohou vhodnou měrou podílet žáci, např. s využitím aktuálních doporučení tzv. domácí ekologie a zapojovat se i do aktivit Místních Agend 21	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Tvorba školního programu EVVO, stanovení cílů, obsahu a účinných prostředků k jeho naplňování ve školní praxi

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat význam, cíle, obsah a pojetí environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) a vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR)	Ústní ověření
b) Analyzovat současný stav EVVO a VUR ve škole (např. prostřednictvím SWOT analýzy) a posoudit komplexnost začlenění environmentální výchovy ve školním vzdělávacím programu (ŠVP)	Praktické předvedení
c) Definovat cíle, obsah, výchovně-vzdělávací a organizační prostředky nového/inovovaného školního programu EVVO vlastní školy, navrhnout a zdůvodnit vhodnou míru propojení školního programu EVVO se ŠVP a dalšími platnými dokumenty školy	Ústní ověření
d) Popsat záměr a postup realizace vybraného tématu (opatření, úkolu, učebního celku) ze školního programu EVVO	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Naplňování role školního koordinátora EVVO a jeho činnosti v oblasti plánování, koordinace a evaluace environmentální výchovy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat úlohu školního koordinátora EVVO, představit jeho činnost a základní úkoly v podmínkách školy včetně legislativní opory pro úspěšný výkon této funkce	Ústní ověření
b) Aplikovat doporučení uváděná v platném metodickém pokynu MŠMT k zajištění EVVO a v Národní strategii VUR v praxi vlastní školy včetně popisu přínosů a možných úskalí.	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Představit požadavky rámcových vzdělávacích programů (RVP) v průřezových tématech Environmentální výchova /Člověk a životní prostředí a vysvětlit jejich konkrétní začlenění do ŠVP vlastní školy s využitím Doporučených očekávaných výstupů v oblasti EVVO	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit specifika EVVO a odlišit je ve vztahu k cílové skupině žáků na různých stupních a typech škol nebo v různých studijních oborech školy	Ústní ověření
e) Charakterizovat možnosti spolupráce s pedagogickým sborem a s vedením školy, vymezení základních způsobilostí koordinátora pro výkon jeho funkce	Ústní ověření
f) Uvést příklady vhodných evaluačních nástrojů při hodnocení míry naplňování školního programu EVVO	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vyhledávání finančních zdrojů, zajišťování metodické a odborné podpory zaměstnanců školy v oblasti EVVO

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést příklady vyhledávání vhodných finančních zdrojů k zabezpečování EVVO ve školní a mimoškolní činnosti	Ústní ověření
b) Zpracovat projektovou žádost o příspěvek na rozvoj EVVO školy	Praktické předvedení
c) Představit způsoby motivace a možnosti inspirace kolegů k ekologizaci výuky, ke spolupráci při naplňování požadavků průřezového tématu EVVO a k součinnosti při pořádaní celoškolních ekologických akcí; obdobně představit možnosti motivace ostatních pracovníků k ekologizaci provozu školy a jejich podílu na tzv. skrytém kurikulu školy v oblasti EVVO	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Doporučit vhodné oblasti a způsoby environmentálního vzdělávání pedagogických a ostatních pracovníků vlastní školy v rámci celoživotního vzdělávání, uvést příklady institucí a organizací poskytujících kvalitní další nebo celoživotní vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Uvést příklad modelového řešení environmentálního problému či projektu školy s pedagogickými a ostatními pracovníky školy	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zavádění EVVO do výuky a mimoškolních aktivit s důrazem na osvojování žádoucích kompetencí žáků k řešení místních environmentálních problémů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat specifické organizační formy a vyučovací metody pro EVVO s důrazem na interdisciplinární činnostní učení s prvky kritického myšlení, konkretizovat možnosti jejich využití na příkladech z vlastní výuky, popř. na jiných příkladech dobré praxe, např. využíváním terénní a projektové výuky, budováním a využíváním přírodních učeben a školních přírodních zahrad apod.	Ústní ověření
b) Navrhnout inovaci výuky z hlediska regionálních aspektů s důrazem na utváření sounáležitosti a emocionální vazby žáků k regionu, podporovat a inspirovat žáky k aktivnímu zapojení do péče o životní prostředí v obci a regionu	Praktické předvedení
c) Uvést možnosti rozvíjení a upevňování znalostí a dovedností žáků v oblasti EVVO v přírodovědných i ostatních vyučovacích předmětech různými prostředky, zprostředkovat žákům příklady postupů v řešení místních environmentálních problémů a konfliktů a rozvíjet jejich kompetence pro řešení těchto problémů demokratickými postupy v prostředí občanské společnosti	Ústní ověření
d) Navrhnout vhodné postupy při ekologizaci běžného provozu školy počínaje tzv. ekologickým auditem až po možné zdroje financování navržených opatření (např. vytápění, větrání, spotřeba energií a vody, provoz jídelen, dílen, školní zahrady apod.)	Praktické předvedení
e) Uvést způsoby, jak podporovat zájem žáků o přírodní vědy a environmentální problémy v mimoškolních aktivitách	Ústní ověření
f) Uvést způsoby, jak podporovat talentované žáky se zájmem o ekologii v jejich možné budoucí profesní orientaci	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zapojení školy do vzdělávacích projektů a programů EVVO

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat možnosti a přínosy zapojení školy do projektů a programů v oblasti EVVO (např. Škola pro udržitelný život, Ekoškola ap.)	Ústní ověření
b) Popsat možné problémy při realizaci projektů a programů EVVO, navrhnout způsoby jejich efektivního řešení a možnosti vhodné prevence těchto problémů	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Zajištění spolupráce školy s orgány veřejné správy, s nestátními neziskovými organizacemi a dalšími institucemi působícími v oblasti EVVO

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat přehled o institucích a organizacích působících v oblasti EVVO mimo veřejnou správu (včetně partnerských škol, nestátních neziskových organizací (NNO), vysokých škol, středisek služeb školám, středisek ekologické výchovy a dalších institucí poskytujících pedagogickým pracovníkům metodickou podporu v oblasti EVVO)	Ústní ověření
b) Uvést příklady využívání environmentální legislativy ve školním i mimoškolním vzdělávání	Ústní ověření
c) Popsat možnosti spolupráce s orgány veřejné správy v oblasti EVVO s důrazem na spolupráci s obcemi ve spádovém regionu školy	Ústní ověření
d) Navrhnout možnosti partnerské spolupráce s konkrétními environmentálně zaměřenými NNO se znalostí přínosů i rizik této spolupráce	Ústní ověření
e) Uvést seriózní zdroje informací o životním prostředí u nás i ve světě včetně možností jejich kritického využívání ve výuce	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Pro uchazeče o získání této kvalifikace je obligatorní podmínkou pro vykonání zkoušky pedagogická kvalifikace pro výkon činnosti pedagogického pracovníka, 1 rok pedagogické praxe ve škole nebo školském zařízení, absolvování specializačního studia pro výkon specializovaných činností v oblasti EV podle § 9 vyhl. č. 317/2005 Sb. (včetně zpracování závěrečné práce v rámci tohoto studia). Zkoušku může konat i uchazeč bez absolutoria uvedeného specializačního studia, v takovém případě předloží porovnatelnou písemnou práci odpovídající obsahem i rozsahem závěrečné práci specializačního studia.
Písemná práce o rozsahu 10–20 stran se bude týkat zabezpečování EVVO v uchazečově škole či školském zařízení a bude vycházet z potřeb školy s přihlédnutím k podmínkám uchazeče. Tématy závěrečných prací mohou být např. školní program EVVO, roční plán EVVO, učební osnovy volitelného vyučovacího předmětu environmentální výchova, celoroční program zájmového útvaru apod.

Autorizovaná osoba má k dispozici platný metodický pokyn MŠMT k zajištění environmetálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO), platný standard MŠMT pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO a další aktuální předpisy vztahující se k EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR).

Splnění některých hodnoticích kritérií se při zkoušce provede souhrnným ověřením v okruzích částečně formou obhajoby připravené práce:
Tvorba školního programu EVVO, stanovení cílů, obsahu a účinných prostředků k jeho naplňování ve školní praxi
Role školního koordinátora a jeho činnost v oblasti plánování, koordinace a evaluace environmentální výchovy
Vyhledávání finančních zdrojů, zajišťování metodické a odborné podpory zaměstnanců školy v oblasti EVVO
Zavádění EVVO do výuky a mimoškolních aktivit s důrazem na osvojování žádoucích kompetencí žáků k řešení místních environmentálních problémů
Zapojení školy do vzdělávacích projektů a programů EVVO,

Souhrnné ověření proběhne vždy s využitím podkladů zpracovaných a předložených uchazečem.
Jedná se např. o aktuální verzi školního programu EVVO vlastní školy, resp. závěrečnou práci specializačního studia k výkonu specializovaných činností v EVVO včetně příloh, návrh, popř. stávající podobu vzdělávacího obsahu uchazečem vyučovaného nebo připravovaného vzdělávacího obsahu volitelného vyučovacího předmětu ekologické praktikum, enviromentální výchova apod., nebo jiné uchazečem zpracované materiály týkající se zabezpečení EVVO ve škole, školském zařízení apod..
Tyto podklady předá uchazeč písemně nejpozději 15 dní před konáním zkoušky autorizované osobě k prostudování.
Ke zkoušce uchazeč dále předloží

1) závěrečnou práci, kterou zpracoval v rámci studia k výkonu specializované činnosti podle § 9 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb. - školní koordinátor EVVO nebo porovnatelnou verzi, pokud školení neabsolvoval
2) školní program EVVO své školy/školského zařízení (pokud není obsahem závěrečné práce – viz předcházející bod)
3) školní vzdělávací program (ŠVP) školy/ školského zařízení, na které působí
4) případně další ředitelem schválené dokumenty školy, případně materiály související s EVVO.

Obsahové okruhy, včetně případných cvičných úloh a kritérií hodnocení písemného testu, zveřejní autorizovaná osoba způsobem umožňující dálkový přístup nejpozději 1 měsíc před konáním zkoušky.

Písemný test se koná před zahájením ústního ověřování. Bude obsahovat 30-40 testových otázek v rozsahu podle kapitoly „Orientace v základech ekologie, environmentalistiky, udržitelného rozvoje, ekosystémových službách", včetně vhodného didaktického pojetí těchto témat. Test bude mít výběrové i otevřené úlohy.

Pravidla pro aplikaci testů jako způsobu ověřování profesní kvalifikace

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:
A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo možné vytvářet dostatečné počty různě sestavených testů.

B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:
B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:
Pro každé kritérium existuje několik otázek.
B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:
Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň jednu otázku.
B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:
Za úspěšné splnění testu se považuje 70 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Součástí ústního ověřování v jednotlivých částech zkoušky je zjištění kvality předložené práce a její obhájení v obsahem odpovídajícím obsahovém okruhu hodnoticího standardu.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a kritérium a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít "splnil" nebo "nesplnil" v závislossti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď "vyhověl", pokud uchazeč splnil pro všechny kompetence, nebo "nevyhověl", pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení "nevyhověl" uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí. .

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 3 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Vysokoškolské magisterské vzdělání, 2letá manažerská praxe v dalším vzdělávání zaměřeném na EVVO (tj. řízení nebo vedení lektorů) odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace.
b) Vysokoškolské magisterské vzdělání, 3letá praxe v oblasti DVPP na základě vyhlášky č. 317/2005 Sb., se zaměřením na EVVO odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace.
c) Profesní kvalifikace 16-005-T Specialista v oblasti environmentální výchovy, 2letá manažerská praxe v dalším vzdělávání zaměřeném na EVVO (tj. řízení nebo vedení lektorů) odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace.
d) Profesní kvalifikace 16-005-T Specialista environmentální výchovy, 3letá praxe v oblasti DVPP na základě vyhlášky č. 317/2005 Sb. se zaměřením na EVVO odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, www.msmt.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- PC s příslušným prezentačním softwarem + dataprojektor + promítací plátno
- Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, č. j. 16745/2008 – 22
- Standard pro studium k výkonu specializovaných činností - školní koordinátor environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, č.j.: 10 197/2005-22,
- další aktuální předpisy vztahující se k EVVO a VUR
- flipchart + fixy
- papír na psaní + psací potřeby
- klidná zkušební místnost

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 45 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 2 až 3 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut), z toho je třeba na písemný test vyčlenit 45 minut.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro veřejné služby a správu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Brno, Lipová 20
Klub ekologické výchovy, Pertoldova 3373, Praha 4 - Modřany